

Sygn. akt

III AUa 312/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **30 lipca 2015 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Urszula Kocylowska
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż SSA Alicja Podczaska (spr.)
	Protokolant	st. sekr. sądowy Anna Kuźniar

po rozpoznaniu w dniu **30 lipca 2015 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **S. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o emeryturę

na skutek apelacji wniesionej przez stronę pozwaną

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **28 stycznia 2015 r.** sygn. akt **IV U 1493/14**

I. oddala apelację,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału

w R. na rzecz wnioskodawcy S. K. kwotę 200 zł

(słownie dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym .

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 maja 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (t. jedn. Dz. U. 2009 nr 153 poz. 1227) oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) odmówił prawa do emerytury S. K., ponieważ nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Kolejną decyzją z tej samej daty ZUS Oddział w R. ustalił ponownie wartość kapitału początkowego wnioskodawcy, z wyłączeniem ze stażu pracy okresu służby wojskowej, spowodowanym brakiem książeczki wojskowej.

W odwołaniu od powyższych decyzji wnioskodawca domagał się ich zmiany i przyznania prawa do emerytury od daty złożenia wniosku oraz uwzględnienia do ustalenia kapitału początkowego okresu służby wojskowej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podnosząc że w związku z przedłożeniem książeczki wojskowej, wydał kolejną decyzję w przedmiocie ustalenia kapitału początkowego, zgodnie z żądaniem wnioskodawcy. Odnosząc się do żądania przyznania prawa do emerytury organ rentowy podniósł, że wnioskodawca nie udowodnił ogólnego stażu pracy ani stażu pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia w (...)w R.z uwagi na brak świadectwa pracy w warunkach szczególnych, ani też zatrudnienia (...) w R., z uwagi na nieuzasadnione zakwalifikowanie tego okresu jako kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług z wykazu A, działu XIV, poz. 24.

Wyrokiem z dnia 28 stycznia 2015 r., sygn. akt IV U 1493/14, Sąd Okręgowy w Rzeszowie zmienił zaskarżoną decyzję ZUS Oddziału w R.z dnia 20 maja 2014 r. i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury, poczynając od dnia 9 kwietnia 2014 r. oraz ustalił brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Ponadto Sąd umorzył postępowanie w przedmiocie odwołania od decyzji z dn. 20.05.2014 r. oraz zasądził od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd ustalił, że S. K., ur. (...), w latach 1970 - 74 uczęszczał do szkoły w K., a na wakacje, ferie i weekendy przyjeżdżał do domu i pracował w gospodarstwie rolnym rodziców, położonym w K.. Wnioskodawca wykonywał wszystkie potrzebne czynności, przy sianokosach, sianie, nakładaniu obornika, rozsiewaniu, plewieniu buraków.

Dalej Sąd ustalił, że S. K. był zatrudniony w okresie od 1.08.1974 r. do 31.07.1977 r. w (...)” w R. na stanowisku ślusarz remontowy, w okresie od 22.04.1975 r. do 5.04.1977 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Od 2 listopada 1982 r. wnioskodawca był zatrudniony w (...)w R.. Wnioskodawca w (...) utrzymywał ruch wtryskarek, wykonując wymiany oleju, węży ciśnieniowych, uszczelek, natomiast w (...) w R. pracował jako samodzielny inspektor ds. zaopatrzenia. Wnioskodawca otrzymał świadectwo pracy w warunkach szczególnych, potwierdzające taki charakter pracy w okresie od 21 października 1986 r. do 30 czerwca 2000 r. i od 1 lipca 2000 r. do 30 września 2000 r. na stanowiskach kierownika magazynu i kierownika zakładu.

Zdaniem Sądu I instancji wnioskodawca udowodnił pracę w gospodarstwie rolnym rodziców podczas wakacji w latach 1970, 1971, 1972, 1973 i w lipcu 1974 r. Za udowodnione Sąd I instancji uznał okresy pracy w warunkach szczególnych od 1.08.1974 r. do 31.07.1977 r., wykonywania bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, tj. przy produkcji i przetwórstwie tworzyw sztucznych (wykaz A, dział XIV, poz. 25 w zw. z działem IV, poz. 17) oraz od 21.10.1986 r. do 31.12.1998 r. kontroli międzyoperacyjnej, jakości produkcji i usług oraz dozoru na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w rozporządzeniu (wykaz A, dział XIV, poz. 24). Do stażu pracy w warunkach szczególnych Sąd I instancji zaliczył także okres służby wojskowej.

Umorzenie postępowania w przedmiocie odwołania od decyzji w przedmiocie kapitału początkowego wynikało z treści art. 477.13 kpc.

W apelacji od powyższego wyroku organ rentowy domagał się jego zmiany i oddalenia odwołania, zarzucając naruszenie przepisu art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS w związku z § 2 ust.

1 rozporządzenia RM z dn. 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i z wykazem A, Działem IV, poz. 17, załącznika do rozporządzenia i w zw. z zarządzeniem nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dn. 30.03.1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w warunkach szczególnych, poprzez błędną wykładnię tych przepisów, polegającą na przyjęciu, że charakter prac wnioskodawcy wykonywanych w (...) w R.w okresie od 1.08.1974 r. do 31.07.1977 r., polegający na przetwórstwie tworzyw sztucznych jest tożsamy z charakterem prac, wymienionych w rozporządzeniu RM z dn. 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wykazie A, dziale IV, pod poz. 17, który obejmuje łącznie produkcję i przetwórstwo tworzyw sztucznych, a także art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W uzasadnieniu organ rentowy wywodził, że kwalifikacji pracy według pozycji 17 w dziale IV dokonywać może wyłącznie taki zakład pracy, który prowadzi działalność w zakresie produkcji i przetwórstwa żywic i tworzyw sztucznych.

W odpowiedzi na apelację, wnioskodawca domagał się jej oddalenia, podnosząc, że w okresie od 1.08.1974 r. do 31.07.1977 r. nadzorował stanowiska pracy, wyszczególnione w dziale IV, poz. 17, pkt. 16, a to: operator wtryskarek, formierek, pras, dmucharek – przy formowaniu tworzyw sztucznych.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest nieuzasadniona i podlega oddaleniu, ponieważ zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie jest trafny i nie narusza prawa.

Przedmiotem sporu w sprawie była ocena uprawnienia S. K.do emerytury w obniżonym wieku, a to w związku z zatrudnieniem w szczególnych warunkach, na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. 2009 nr 153 poz. 1227). Na etapie postępowania apelacyjnego spór ograniczył się do zakwestionowania możliwości zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w (...) w R.od 1.08.1974 r. do 31.07.1977 r.

Kwestionując możliwość zaliczenia pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w w/w okresie do prac w warunkach szczególnych wymienionych w wykazie A, Dziale IV, poz. 17 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), organ rentowy zarzucił, że w zakładzie pracy, w którym wnioskodawczyni była zatrudniona tylko przetwarzano tworzywa sztuczne lecz ich nie produkowano. Wobec ustalonych okoliczności faktycznych związanych z charakterem i specyfiką zarówno działalności zakładu pracy, jak i pracy wnioskodawcy w spornym okresie zatrudnienia, jedyną zatem kwestią pozostającą do rozstrzygnięcia było wyjaśnienie znaczenia spójnika „i”, użytego w poz. 17 Działu IV Wykazu A załącznika do powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów, przy określeniu wymienianych tam rodzajów prac, jako mających stanowić prace w warunkach szczególnych. Zdaniem organu rentowego, spójnik ten oznaczać miał alternatywę nierozłączną, stanowiąc tym samym, iż tylko prace świadczone jednocześnie przy produkcji i przetwórstwie tworzyw sztucznych mogą być uznane za prace w warunkach szczególnych.

Z taką wykładnią zgodzić się nie można. Użycie przez prawodawcę spójnika „i” miało bowiem wyłącznie znaczenie enumeratywne, co oznacza, iż dostatecznym do uznania kwalifikowanego charakteru pracy jest to, aby odnosiła się ona do czynności związanych z samym procesem produkcji tworzyw sztucznych, czy też przetwórstwem żywic i tworzyw sztucznych. Zauważyć należy, że występujący w języku polskim spójnik „i” nie zawsze w języku prawnym występuje zgodnie z powszechnie przyjętymi zasadami składni języka polskiego, zaś przy użyciu logiki prawniczej, w której pełni on funkcję funktora koniunkcyjnego przybrać może dopuszczalną postać zastosowania enumeratywnego i tak też ma to miejsce w odniesieniu do opisywanego w omawianej pozycji Wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r., jako spójnika wymieniającego kolejno i rozłącznie poszczególne rodzaje prac.

Powyższy pogląd tutejszego Sądu Apelacyjnego nie jest odosobniony, bo w analogicznych stanach faktycznych wyrażany był już uprzednio choćby w sprawach o sygn. akt III AUa 484/13, III AUa 1200/13, jak również III AUa 1064/13, III AUa 52/14.

W nawiązaniu do powołanych orzeczeń wskazać należy, co również i w ich treści było eksponowane, że zgodnie z przepisem art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Ust. 4 tego artykułu stanowi, że "wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych", czyli rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zapisów zawartych w załączniku do powyższego rozporządzenia nie można rozpatrywać w oderwaniu od ustawowej definicji pracy w warunkach szczególnych. Tymczasem interpretacja zapisu zawartego w wykazie dokonana przez apelujący Zakład nie uwzględnia szkodliwości pracy wykonywanej przez pracownika. W ocenie Sądu Apelacyjnego praca z tworzywami sztucznymi na każdym etapie: przygotowania surowców, produkcji i przetwarzania jest pracą szkodliwą. Zatem i powyższe przemawia za trafnością stanowiska Sądu Okręgowego. Pogląd taki przyjęty został także w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który uznał, że sama praca przy przetwórstwie tworzy sztucznych (oczywiście przy spełnieniu dalszych przesłanek, co do stałości i pełnego wymiaru pracy) stanowi dostateczną podstawę do uznania jej za pracę w warunkach szczególnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 12 kwietnia 2012 r. III UK 233/11, OSNP 2013/7-8/86).

Konkludując, w postępowaniu odwoławczym w zupełności podzielić należało ocenę Sądu Okręgowego w Rzeszowie, że wnioskodawca nie spełnia warunków do dochodzonego świadczenia.

Z podanych przyczyn orzeczono, jak w sentencji na podstawie art. 385 kpc. O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono w punkcie II na podstawie art. 98 kpc i art. 109 § 1 i 2 kpc, przy uwzględnieniu taryfowych stawek tego wynagrodzenia przewidzianych w § 12 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t. jedn. Dz. U. 2013 nr 490).